

STRESZCZENIE

Wprowadzenie i cel badań

Obserwowany w wieku około 7 roku życia pierwszy skok wzrostowy jest krytyczny dla kształtowania prawidłowej postawy ciała. Postępująca cyfryzacja życia ogranicza aktywność fizyczną i stanowi dodatkowe obciążenie dla właściwej postury ciała dzieci. Ocena skali problemu jest zadaniem priorytetowym z perspektywy zdrowia publicznego. W porę wychwycony problem wad postawy pozwala wdrożyć programy profilaktyczne. Jako **cel główny** pracy obrano ocenę częstości występowania wybranych wad postawy w grupie 8-letnich uczniów szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Szczecin.

Material i metody

Przy pomocy badania fizykalnego i testów czynnościowych oceniono postawę ciała u 8-letnich uczniów 76 publicznych oraz niepublicznych szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta Szczecin. Badanie zostało przeprowadzone w ramach programu polityki zdrowotnej Urzędu Miasta Szczecin pod nazwą „Program profilaktyki wad postawy i schorzeń narządu ruchu wśród uczniów klas I szczecińskich szkół podstawowych – wzorowa postawa”. Badanie trwało 3 lata; rozpoczęło się w roku szkolnym 2017/2018, a zakończyło w 2019/2020. Łącznie przebadano 5963 osób. Przy pomocy kwestionariusza ankiety oceniono wiedzę opiekunów prawnych dzieci na temat wad postawy.

Wyniki

W wyniku przeprowadzonych badań wykazano, że przynajmniej jedną wadę postawy miało 88.8% badanych dzieci (n=5295), przy czym najczęściej miały one dwie wady postawy. Wśród stwierdzonych wad postawy dominowała stopa płaska (n=2748; 46.1%), a najrzadziej występowała stopa wydrążona (n=5; 0.08%). Jakakolwiek wada postawy występowała częściej u chłopców niż u dziewczynek ($p < 0.05$). U chłopców w porównaniu do dziewczynek częściej występowały wady takie jak: klatka piersiowa kurza i lejkowata, okrągłe plecy, przykurcz mięśni kulszowo-goleniowych i mięśnia brzuchatego łydki oraz płaskostopie. U dziewczynek istotnie częściej występowały koślawe kolana oraz wklęsłe plecy. Występowanie jakiegokolwiek wady u badanych dzieci było istotnie rzadsze w kolejnych latach badan ($p < 0.05$), a wiek istotnie słabo dodatnio korelował z liczbą wad postawy w zakresie 5-10 lat. Największy odsetek dzieci

z jakąkolwiek wadą postawy występował w dzielnicach Zachodu Szczecina, zaś najwięcej na Prawobrzeżu, kolejno w Śródmieściu, dalej na Północy i Zachodzie. Najwięcej opiekunów (n=1716; 28.8%) miało dostateczną wiedzę na temat wad postawy u dzieci. U 1379 osób (23.1%) wiedza ta była niedostateczna. W kolejnych latach badania istotnie zmniejszał się odsetek opiekunów z wystarczającym poziomem wiedzy na temat wad postawy. Wiedza rodziców na temat wad postawy u dzieci nie zależała od płci i wieku dzieci, a także nie była istotnie związana z rozpowszechnieniem wad postawy.

Wnioski

1. Częstość występowania wad postawy w grupie 8-letnich uczniów szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Szczecina jest duża i wynosi blisko 90%.
2. Płeć męska predysponuje do występowania wad postawy, podobnie jak bliższy szczytowi skoku wzrostowego wiek i zamieszkiwanie młodszych terenów Szczecina.
3. Wiedza opiekunów badanych dzieci na temat wad postawy jest wystarczająca.
4. Poziom wiedzy opiekunów nie ma wpływu na rozpowszechnienie wad postawy wśród ich dzieci.

ABSTRACT

Introduction and aim of the study

The first growth spurt, observed at around 7 years of age, is critical for the formation of correct posture. The increasing digitisation of life reduces physical activity and places an additional burden on proper posture. Assessing the scale of the problem is a priority task from a public health perspective. Timely detection of the problem of posture defects allows preventive programmes to be implemented. The main aim of the study was to assess the prevalence of selected postural faults in a group of 8-year-old pupils of primary schools located in Szczecin.

Material and methods

Physical examination and functional tests were used to assess posture in 8-year-old pupils of 76 primary schools, public and non-public, located in the city of Szczecin. The

study was conducted within the framework of a health policy programme of the Szczecin City Hall called "Programme for the prevention of posture defects and locomotor disorders among firstgrade pupils of Szczecin primary schools - exemplary posture". The study lasted 3 years; it started in the 2017/2018 school year and ended in 2019/2020. A total of 5963 people were analysed. Using a survey questionnaire, the knowledge of children's legal guardians about postural defects was assessed.

Results

The results showed that at least 1 postural defect was present in 88.8% (n=5295) of the children, with 2 postural defects identified most frequently. Among the postural defects identified, flat foot was predominant (46.1%) and hollow foot was the least common (0.08%). Any postural defect was more frequent in boys than in girls ($p < 0.05$). The following postural defects were more frequent in boys than in girls: chicken chest, round back, contracture of the ischiofemoral and gastrocnemius muscles and flat feet. In girls, valgus knees and a concave back were significantly more frequent. The occurrence of any defect in the studied children was significantly less frequent in subsequent years of the study ($p < 0.05$), and age correlated significantly weakly positively with the number of postural defects in the range of 5-10 years. The largest number of children with any postural defect was in the West of Szczecin, with the greatest number in the Prawobrzeże, followed by Śródmieście, then the North and West. Most Carers (n=1716; 28.8%) had sufficient knowledge of postural faults in children. In 1379 (23.1%), this knowledge was insufficient. The proportion of carers with sufficient knowledge of postural defects decreased significantly in the subsequent years of the study. Parents' knowledge of postural defects in children did not depend on the gender and age of the children, and was not significantly associated with the prevalence of postural defects.

Conclusions

- 1) The prevalence of postural defects in a group of 8-year-old pupils in primary schools located in the city is high, with a prevalence of nearly 90%.
- 2) Male gender predisposes to the prevalence of postural abnormalities, as does age closer to the peak of the growth spurt and residence in younger areas of Szczecin.

- 3) The knowledge of the caregivers of the surveyed children about postural defects is sufficient.
- 4) The level of knowledge of carers has no effect on the prevalence of postural defects among their children.